

Simona PONEA

Antonio SANDU

GRUPUL DE SOCIALIZARE APRECIATIV

*Un model de creativitate
socială colaborativă*

Simona PONEA
Antonio SANDU

Grupul de socializare apreciativ

*Un model de creativitate socială
colaborativă*

Lumen

Iași,
2011

SIMONA PONEA, ANTONIO SANDU
GRUPUL DE SOCIALIZARE APRECIATIV
UN MODEL DE CREATIVITATE SOCIALĂ
COLABORATIVĂ

Editura Lumen este acreditată CNCSIS SUB NR. 003
Iași, Țepeș Vodă, nr. 2

edituralumen@gmail.com
grafica.redactia.lumen@gmail.com
prlumen@gmail.com
www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

Consilier Editorial: Conf. Dr. Ștefan COJOCARU
Redactor: Cristian UȘURELU
Design copertă: Cristian UȘURELU

Colecția: Asistență Socială

Reproducerea oricărei părți din prezentul volum, prin fotocopiere, scanare, multiplicare neautorizată indiferent de mediul de transmitere este interzisă.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PONEA, SIMONA

**Grupul de socializare apreciativ : un model de
creativitate colaborativă / Simona Ponea, Antonio
Sandu. - Iași : Lumen, 2010**

ISBN 978-973-166-233-6

I. Sandu, Antonio

316

Simona PONEA
Antonio SANDU

Grupul de socializare apreciativ

*Un model de creativitate socială
colaborativă*

Lumen

Iași,
2011

**Pagin 1 sat
goal inten ionat**

Cuprins:

Cuvânt înainte	7
1. Grupul de socializare apreciativ. Premise teoretice și cercetări anterioare	11
1.1. Cadrele teoretice și epistemice ale cercetării	11
1.2. Definiri conceptuale: grup, socializare, ancheta apreciativă.....	13
2. Grupul de socializare apreciativ – De la intervenție pragmatică la construcție teoretică	41
2.1. Disabilitate, handicap, discriminare, integrare	41
2.2. Dimineața la cafea – Model de grup de socializare apreciativ.....	45
3. Fundamentari metodologice ale cercetării „Impactul grupului de socializare apreciativ”	55
3.1. Cadrul metodologic	55
3.2. Metode de evaluare.....	64
3.3. Validarea datelor	74
3.4. Construirea instrumentelor.....	75
3.5. Selectarea grupului țintă	86
3.6. Direcțiile cercetării.....	88

4. Analiza datelor cercetării -	89
Grupul de socializare apreciativ. De la impactul asupra participanților la extrapolarea modelului .89	
4.1. Impactul grupului de socializare apreciativ „Dimineața la cafea” asupra participanților.....	89
4.2. Analiza modelului Grup de socializare apreciativ – Dimineața la cafea	120
4.3. Protocol de implementare a grupului de socializare apreciativ.....	140
4.4. Extrapolarea grupului de socializare apreciativ	165
5. Concluzii și propuneri.....	195
5.1. Concluziile cercetării	195
5.2. Propuneri de dezvoltare.....	196
Bibliografie:.....	197
ANEXE	211
Anexe 1. Ghid de focus grup (măsurarea impactului grupului de socializare apreciativ asupra membrilor) ..	211
Anexa 2. Ghid de focus grup (extrapolarea modelului grupul de socializare apreciativ)	217
Anexa 3. Ghid de Interviu Apreciativ	218

Cuvânt înainte

Lucrarea de față își propune a realiza o analiză a unei posibile metodologii apreciative de intervenție la nivelul grupurilor pe care am intitulat-o *Grupul de socializare apreciativ*. Această metodologie de lucru am implementat-o în contextul planificării sociale, prin intermediul programului „Dimineața la cafea”, desfășurat în cadrul Biroului de Asistență și Consiliere pentru persoane cu Handicap, din cadrul Centrului Diecezan Caritas, Iași. Planificarea socială înseamnă pentru unii autori (Cojocaru, 2003) “dezvoltarea, expansiunea și coordonarea serviciilor sociale și a politicilor sociale utilizând rațional resursele pentru rezolvarea problemelor atât la nivel local, cât și la cel societal” (Laufer, 1981, cf. Cojocaru, 2003).

Cercetarea a pornit de la implementarea grupului de socializare apreciativ și analiza impactului asupra membrilor participanți (persoane cu dizabilități locomotorii), analiza metodologică a grupului pornind de la nivelul teoretico-epistemic finalizată cu elaborarea unui model de protocol de implementare a grupului, precum și posibilitatea extrapolării acestuia la nivelul altor arii ale practicii sociale.

Conform Dicționarului de sociologie (1993:265) grupul social reunește „mai mulți indivizi, definiți de criterii formale și informale, care împărtășesc un sentiment al unității și sunt legați împreună prin modele de interacțiune relativ strânse”. Pragmatic vorbind grupul este acea entitate în care existăm. Familia este un grup, copii fiind avem un

grup de joacă, la școală învățăm într-un grup și ulterior lucrăm și evoluăm tot în cadrul unui grup. Societatea globală este un tot unitar supus normelor, ideilor, acțiunilor, nevoilor, prejudecăților....societatea este reprezentată printr-un complex de grupuri.

Pe parcursul acestei lucrări vom aborda într-o manieră exhaustivă grupurile sociale, vom realiza un scurt incurs istoric privind evoluția grupurilor, vom aminti diferite tipologii și vom accentua în mod deosebit avantajele creării de astfel de modele de lucru. Principalul obiectiv al acestui demers științific este realizat prin definirea Grupului de socializare apreciativ, alături de conturarea unei propuneri de protocol privind implementarea acestui model.

Grupul de socializare apreciativ a apărut în urma organizării și implementării acțiunii „Dimineața la cafea”, acțiune realizată împreună cu și pentru un grup de persoane cu dizabilități locomotorii. Pentru o mai bună înțelegere a acestui demers vom accentua modelele care au stat la baza organizării și implementării acestui program. Printre cele mai importante amintim: ancheta apreciativă, grupul de socializare, grupul T, grupul de întâlnire (encoutering), grupul de suport și totodată tehnici și metode specifice andragogiei.

Cele două capitole dedicate cercetării vor evidenția impactul modelului Grupul de socializare apreciativ asupra membrilor grupului din perspectiva specialiștilor. În urma analizei datelor obținute prin triangularea metodelor, vom concepe un protocol de implementare a acestui model de grup. Cea de a doua parte a cercetării urmărește analiza datelor ce au vedere posibilitatea extrapolării noului model către alte tipuri de beneficiari sau alte domenii.

Vom încheia prezenta lucrare prin realizarea unei serii de propuneri, fără a considera acest subiect încheiat, propuneri care pot facilita procesul de schimbare socială. Considerăm Grupul de socializare apreciativ a fi un model care poate genera povești de succes, care poate ajuta la integrarea indivizilor ce aparțin unor grupuri defavorizate sau care poate susține procesele de dezvoltare și „creștere” (empowerment) a individului.

Pagin 1 sat goal inten ionat

1. Grupul de socializare apreciativ. Premise teoretice și cercetări anterioare

1.1. Cadrele teoretice și epistemice ale cercetării

Scopul cercetării ce urmează a fi prezentată în continuare este acela de a contura din punct de vedere teoretic modelul „Grupul de socializare apreciativ” precum și validarea experimentală în practica socială a acestuia.

Direcții ale cercetării

Analiza impactului Grupului de socializare apreciativ „Dimineața la cafea” asupra beneficiarilor.

Conturarea posibilităților de extrapolare a modelului Grupul de socializare apreciativ la alte arii ale practicii sociale.

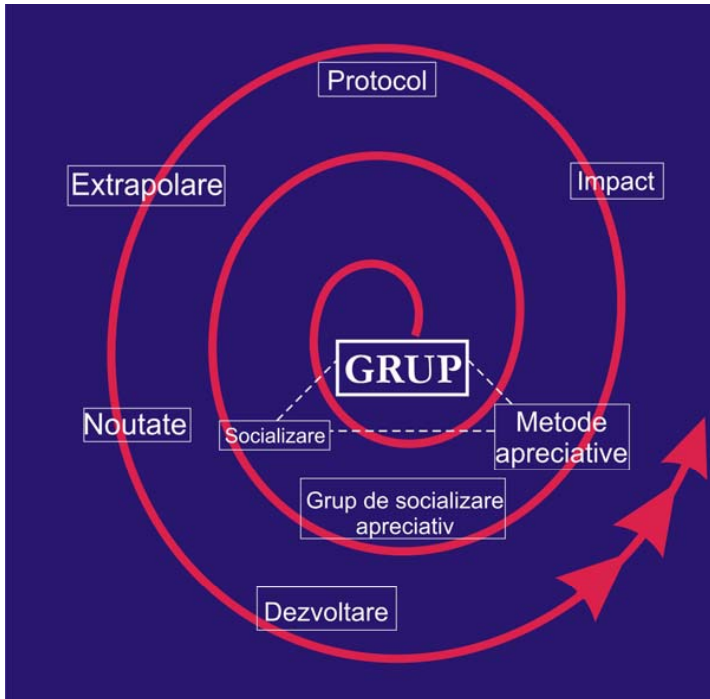
Obiective

Măsurarea impactului Grupului de socializare apreciativ „Dimineața la cafea” asupra membrilor participanți.

Evidențierea elementelor de noutate și inovativitate aduse prin grupul de socializare apreciativ.

Analiza ariilor de extrapolare a grupului de socializare apreciativ

Schema logică a cercetării

1.2. Definiri conceptuale: grup, socializare, ancheta apreciativă

Conceptele principale reunite în această lucrare sunt „grupul”, „procesul de socializare” și „metodele apreciative”. Pentru o mai bună înțelegere a mixării (Cojocaru, 2010) dintre cele trei concepte / sintagme considerăm necesară definirea fiecăruia dintre ele. Grupul de socializare apreciativ este un model nou care vine cu „reguli” noi și cu reguli „împrumutate” specifice conceptelor anterior amintite.

1.2.1. Grupul

Adrian Neculau prezintă originea termenului „grup” ca provenind din „artele frumoase italiene” unde acesta desemnează mai mulți indivizi pictați sau sculptați care formează un subiect (Neculau, 2007:15). De aici s-a extins în întreaga artă plastică precum și în literatură unde capătă sensul de reunire de persoane, coeziune între membri și comunicare, cu nota specială „cerc” sau „adunare de egali” (Anzieu, Martin, 1994; Devisscher, 2001, cf. Neculau, 2007:15).

În viziunea lui Neculau grupul reprezintă un sistem ce reunește valori comune și roluri definite. Acestea propun ierarhii și norme de autoritate, precum și roluri individuale oferind totodată și posibilitatea de a crea noi roluri (Neculau, 2007:18).

Câteva caracteristici ale grupului sunt date de următoarele elemente:

- Interacțiunea directă și imediată între membrii săi;

- Sentimentul apartenenței la grup și crearea identității în funcție de aceste sentimente de apartenență;
- Existența unei dinamici interpersonale;
- Reguli formale și / sau informale generate de (co)existența în grup;
- Existența unei structuri formale și / sau informale apărută prin asumarea de statusuri și roluri și acceptarea sau înacceptarea acestora de către membrii grupului.

Într-un grup identificăm o serie de statusuri cum ar fi: moderator, comoderator, participant, student, observator, invitat, asistent etc. precum și o serie de roluri: de lider, de constatat, de mediator, de aderent etc. (Irimescu, 2009). Într-un grup suficient de mare, cum ar fi clasa de elevi, se pot forma subgrupuri în funcție de afinități, scopuri comune, perspective, idei, sistemul de valori, interese.

Conform perspectivei sociologiei dezvoltării umane putem identifica două tipuri fundamentale de grupuri: cel de apartenență și cel de referință. Grupul de apartenență reprezintă grupul în care individul este socializat și la ale cărei norme și valori aderă. Grupul de referință constituie ținta socializării anticipate, individul pregătindu-se să-și asume noile norme și valori specifice acestuia. Un astfel de exemplu, de socializare anticipativă, este în cadrul fenomenului migrației, în care migrantul suferă un proces de resocializare în normele și valorile grupului de referință, adică a grupului social în care urmează să se integreze în țara de destinație. De aici deducem riscurile pentru procesul de socializare în cadrul migrației de revenire, când migrantul întors nu mai acceptă normele și valorile grupului de origine pe care nu-l mai recunoaște ca grup de apartenență (Badea,

2009). De la sociologia migrației și minorităților, extindem mecanismul socializării anticipative la oricare tip de grup minoritar, fie cel al persoanelor cu dizabilități, a minorităților de conștiință, sexuale etc. (Ionescu, 1993; Dorofte, 1991, 1997; Neamțu, 2004; Neculau, 2007).

Boudon la rândul său identifică următoarele categorii de grup:

- Nominal – sau categorie socială – format din indivizi cu aceeași caracteristică socială comună, de exemplu vârstă, sex, ocupație, religie, interese etc.;
- Grupul latent – bazat pe interese comune;
- Grup organizat – bazat pe structură comună și bine definită și cu mecanisme de decizie colectivă;
- Grupuri semi-organizate – de exemplu organizații profesionale, persoane care reprezintă interesele altora etc. – în acest caz este vorba de o relație dintre grupurile latente și grupuri nominale (Boudon, 1997; Miftode, 2003, 2005; Dâncu, 2010).

Continuarea acestui volum o puteți lectura achiziționând volumul de pe
www.editorialumen.ro
www.lumenpublishing.com
sau din librăriile noastre partenere.

*Cartea a apărut cu sprijinul
Administrației Fondului Cultural Național*

ISBN 973166277-4

Conținutul acestui volum nu
reprezintă în mod necesar
punctul de vedere al Editurii
Lumen sau al finanțatorilor

9 789731 662770

Publicat cu finanțarea:

media **LUMEN**
www.EdituraLumen.ro

Preț fără T.V.A. 9,13 + T.V.A. 9%